

טיוטה # 5

הצעת חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ז-2017

פרק א': מטרת החוק

1. מטרת החוק
- מטרתו של חוק זה למנוע ולצמצם את הנזקים הבריאותיים, הסביבתיים והכלכליים הנגרמים בשל כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, התפשטותם והתבססותם של מינים אלה, בין השאר באמצעות:
- (1) קביעת איסור לייבא מינים זרים פולשים או מתן היתר לייבואם של מינים כאמור בתנאים;
- (2) קביעת איסור לייבא אמצעי ליווי מסוימים העלולים לשמש לאינטרודוקציה של מינים זרים פולשים או מתן היתר לייבואם של אמצעי ליווי כאמור בתנאים;
- (3) קביעת איסור על החזקה או סחר במינים זרים פולשים, לרבות איסור על ריבוי והפצה של מינים זרים פולשים, או מתן היתר להחזקה או סחר במינים כאמור בתנאים;
- (4) ביצוע פעולות לביעור או להסגר של מינים זרים פולשים או של אמצעי ליווי;
- והכל בהתאם לעקרון הזהירות המונעת, לשם הבטחת ההגנה על מערכות אקולוגיות, מגוון ביולוגי, בריאות הציבור, תשתיות, חקלאות וכלכלה.

פרק ב': הגדרות

2. הגדרות
- בחוק זה -
- "אורגניזם" – בעל חיים, צמח, מיקרואורגניזם או פטריה, לרבות חלק שלו שהוא בעל כושר ריבוי;
- "אינטרודוקציה" - מעבר של אורגניזם אל מחוץ לתחום התפוצה הטבעי שלו, הנגרם בשל פעולת אדם, במכוון או שלא במכוון;
- "אמצעי ליווי" - כל חומר המשמש, במכוון או שלא במכוון, כאמצעי לאינטרודוקציה של מין זר פולש, ובכלל זה אורגניזם, אמצעי תחבורה, כלי קיבול, חומר אריזה, אמצעי אחסון, מבנה, מכשיר, אדמה, מים, זבל, ריפוד וחומר כימי;
- "בעל מקרקעין" - לרבות אדם שהמקרקעין ברשותו או בהחזקתו וביחס לרשות מקומית – גם מקרקעין שבתחום שיפוטה;

"הוועדה המקצועית" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 11 ;

"המנהל" – מנהל הרשות שמונה לפי סעיף 19 לחוק גנים לאומיים ;

"החזקה" לעניין אורגניזם – לרבות ריבוי, זריעה, שתילה או נטיעה ;

"חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים

ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 ;

"מין זר פולש" - אורגניזם שחרג מתחום התפוצה הטבעי שלו בשל אינטרודוקציה, שהתבסס או שהוא עלול להתבסס במערכת אקולוגית או בבית גידול טבעי או טבעי למחצה, ואשר גורם או עלול לגרום לנזק באחד או יותר מתחומים אלה: בריאות הציבור, מערכת אקולוגית, מגוון ביולוגי, חקלאות, תשתיות וכלכלה ;

"פעולות ביעור" - פעולות לאיתור, ניטור וזיהוי של מין זר פולש ולביעורו של מין זר פולש שזוהה כאמור, לרבות בדרך של עקירה, לכידה, הדברה או השמדה, בהתאם לצורך, וכן פעולות כאמור גם בהתייחס לאמצעי ליווי, והכל כדי למנוע את התבססותו או התפשטותו של מין זר פולש ;

"סחר", לענין אורגניזם או אמצעי ליווי - העברה, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, לרבות קניה, מכר, יצוא, יצוא חוזר, יבוא, הפצה והכנסה מן הים ;

"צו יבוא חופשי" – צו יבוא חופשי, התשע"ד-2014¹ כפי תוקפו מזמן לזמן או צו שיבוא במקומו לפי פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979² ;

"הרשות" – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים שהוקמה בחוק גנים לאומיים ;

"השר" – השר להגנת הסביבה.

פרק ג': איסורים והגבלות על יבוא מינים זרים פולשים או אמצעי ליווי, החזקתם או הסחר בהם

- רשימת מינים זרים 3. (א) בלי לגרוע מהוראות צו יבוא חופשי, לענין האורגניזמים המנויים פולשים ורשימת אמצעי ליווי
- (1) מינים זרים פולשים בדרגה 1 (חלק א' לתוספת הראשונה) – אסורים ביבוא, החזקה או סחר ;
- (2) מינים זרים פולשים בדרגה 2 (חלק ב' לתוספת הראשונה) – אסורים

¹ ק"ת התשע"ד, עמ' 46.

² דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מס' 32 מיום 29.3.1978 עמ' 625 ; ס"ח התשע"ז, עמ' 187.

ביבוא, החזקה או סחר, אלא למטרות מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו ;
(3) מינים זרים פולשים בדרגה 3 (חלק ג' לתוספת הראשונה) – מותרים ביבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו ;
(4) אורגניזמים בדרגה 4 (חלק ד' לתוספת הראשונה) – מותרים ביבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ללא הגבלה.

(ב) יבוא, החזקה או סחר של אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה אסור, אלא אם ניתן לכך היתר מאת המנהל ובכפוף לתנאים הקבועים בו.

(ג) בלי לגרוע מהוראות צו יבוא חופשי, לעניין אמצעי הליווי המנויים בתוספת השנייה לחוק יחולו הוראות אלה :

(1) אמצעי הליווי המנויים בחלק א' לתוספת השנייה – אסורים יבוא, החזקה או סחר ;

(2) אמצעי הליווי המנויים בחלק ב' לתוספת השנייה – מותרים ביבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו.

(ד) יבוא החזקה או סחר של אמצעי ליווי, שאינו אורגניזם ושאינו מנוי בתוספת השנייה, לכל מטרה חוקית, מותר ללא הגבלה.

(ה) השר, לפי הצעת הוועדה המקצועית שניתנה על יסוד הערכת סיכון שערכה כאמור בסעיף 11(3) או על יסוד תכנית פעולה למניעת נתיבי חדירה של מינים זרים פולשים שהכינה הוועדה המקצועית לפי סעיף 11(2), לאחר התייעצות עם שר החקלאות והמנהל, ולעניין אמצעי ליווי שהם אמצעי תחבורה – גם לאחר התייעצות עם שר התחבורה, רשאי לעדכן בצו את רשימת המינים הזרים הפולשים המנויה בתוספת הראשונה או את רשימת אמצעי הליווי המנויה בתוספת השנייה, ולקבוע לגביהם אם יבואם, החזקתם או הסחר בהם אסורים או מותרים בתנאים, כפי שיקבע, ויכול שיקבע תנאים שונים לגבי יבוא, החזקה או סחר כאמור.

(ו) (1) נוכח המנהל, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, כי מתקיימות נסיבות חריגות שבהן קיימת הסתברות גבוהה שייגרם נזק חמור ורחב היקף לבריאות הציבור, למגוון הביולוגי, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה בשל חדירה אפשרית של מין זר פולש לישראל, רשאי הוא, בהודעה ברשומות, להורות כי אורגניזם מסוג שיורה עליו, בין אם הוא מנוי בתוספת הראשונה לחוק ובין אם אינו מנוי באותה תוספת, הוא מין זר פולש בדרגה שיקבע, שעליו יחולו הוראות חוק זה כפי שיורה, ורשאי

הוא , באותה הודעה, ליתן הוראות נוספות בקשר לאמצעי ליווי הנושא את אותו אורגניזם, ולפעולות ביעור או פעולות אחרות לפי חוק זה שיש לבצע בקשר עם האורגניזם או אמצעי הליווי האמורים ;

(2) תחילתה של הודעה כאמור בפסקת משנה (1) ביום חתימתה בידי המנהל והיא תעמוד בתוקפה למשך 30 ימים ; על אף האמור המנהל יהיה רשאי להאריך את תוקפה של ההודעה למשך תקופות נוספות, ובלבד שתקופות אלה לא יעלו על 180 ימים במצטבר ;

(3) הודעה כאמור בפסקת משנה (1) תפורסם בשני עיתונים יומיים נפוצים כמשמעותם בסעיף 1א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965³ וכן באתר האינטרנט של הרשות.

4. מגבלות לעניין יבוא, החזקה או סחר של אורגניזם או אמצעי ליווי

(א) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק א' לתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחור בו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), בהתקיים נסיבות חריגות ומנימוקים מיוחדים שיירשמו, רשאי המנהל להתיר, בתנאים ולתקופה כפי שיורה, יבוא של אורגניזם המנוי בחלק א' לתוספת הראשונה והחזקה בו, וזאת אם שוכנע כי מתקיימים כל אלה :

(1) הוועדה המקצועית המליצה על מתן ההיתר, לאחר שביצעה הערכת סיכון או לאחר שבדקה את הערכת הסיכון שערך מבקש ההיתר או מי מטעמו, ומצאה כי התועלת שתצמח ממתן ההיתר עולה על הסיכון לגרימת נזק ;

(2) ההיתר מותנה בתנאים שקיומם מבטיח ברמת סבירות גבוהה כי האורגניזם האמור לא יפלוש לישראל ולא יתבסס בה ;

(3) הבקשה לקבלת היתר כאמור פורסמה באתר האינטרנט של הרשות וניתנה לכל אדם המעוניין בכך אפשרות להגיש תגובתו בתוך שבועיים מיום הפרסום ; היתר כאמור יינתן רק לאחר שהמנהל בחן את התגובות שהוגשו ביחס לבקשה, אם הוגשו.

(ג) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק ב' לתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחור בו, אלא אם ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו, ובלבד שהיבוא, ההחזקה או הסחר נועדו למטרות מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית.

(ד) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק ג' לתוספת

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 307 ; התשע"ז, עמ' 884.

הראשונה או אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחור בו, אלא אם ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו.

(ה) לא יבא אדם אמצעי ליווי המנוי בחלק א' לתוספת השנייה, לא יחזיק אדם אמצעי ליווי כאמור ולא יסחור בו.

(ו) לא יבא אדם אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, לא יחזיק אדם אמצעי ליווי כאמור ולא יסחור בו, אלא אם ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו.

מתן היתרים
וסוגיהם

5. (א) המנהל רשאי להעניק היתרים מהסוגים המפורטים להלן; היתר יכול שיהיה היתר פרטני לפי בקשה שהוגשה למנהל או היתר כללי שיפורסם באתר האינטרנט של הרשות:

(1) היתר חריג ליבוא והחזקה של אורגניזם המנוי בחלק א' לתוספת הראשונה כאמור בסעיף 4(ב);

(2) היתר ליבוא, החזקה או סחר של אורגניזם המנוי בחלק ב' לתוספת הראשונה כאמור בסעיף 4(ג), ובלבד שמטרתם הינה אחד או יותר מאלה: מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית;

(3) היתר ליבוא, החזקה או סחר של אורגניזם המנוי בחלק ג' לתוספת הראשונה, או של אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה כאמור בסעיף 4(ד);

(4) היתר ליבוא, החזקה או סחר של אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, כאמור בסעיף 4(ה).

(ב) המנהל רשאי להתנות את מתן ההיתר בתנאים שיקבע, בין השאר בעניינים אלה: תקופת ההיתר, מטרות השימוש באורגניזם או באמצעי הליווי, מגבלות על השימוש בו, כמות האורגניזמים או אמצעי הליווי המותרים ביבוא, החזקה או סחר, תיחום לאזור גאוגרפי והנחיות לטיפול באורגניזם או באמצעי הליווי בסיום תקופת ההיתר.

(ג) המנהל יעניק היתר רק לאחר שקיבל הערכת סיכון אקולוגי מאת הוועדה המקצועית לפי סעיף 12(3) או 4(4).

(ד) השר רשאי לקבוע, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, הליכים ותנאים למתן היתרים לפי סעיף זה.

פטור מהיתר

6. על אף הוראות חוק זה, המנהל, לפי המלצת הוועדה המקצועית, רשאי להורות כי יבוא, החזקה או סחר של אורגניזם או של אמצעי ליווי, מסוגים שיוורה עליהם, יהיו פטורים מהחובה לקבל היתר לפי הוראות סעיף 5, וזאת אם נוכח

כי רשות אחרת מוסמכת לתת היתר ליבוא, החזקה או סחר של אותו אורגניזם או אמצעי ליווי וכי נשקלו על ידה שיקולים הנוגעים למטרות חוק זה כאמור בסעיף 1.

(א) המנהל רשאי לסרב לחדש היתר לפי סעיף 5, להגבילו או לבטלו, אם מצא כי מתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) ההיתר ניתן על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(2) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים למתן ההיתר;

(3) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי להיות בעל היתר;

(4) הוא הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה או תנאי מתנאי ההיתר;

(5) חל שינוי בהערכת המסוכנות של האורגניזם או של אמצעי ליווי בקשר לאורגניזם כאמור;

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), המנהל רשאי להתלות היתר אם הוגש נגד בעל ההיתר כתב אישום בחשד לביצוע עבירה כאמור בסעיף קטן (א)(3), עד למתן פסק דין סופי בעניין, והכל אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), המנהל רשאי להתלות את ההיתר לתקופה שיקבע עד לתיקון הפגם בהתאם לסעיף הקטן האמור ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון; סבר המנהל כי אי-העמידה בתנאי נבעה בשל טעם סביר שאינו בשליטת בעל ההיתר, יקצוב המנהל לבעל הרישיון תקופה לתיקון הפגם, בלי להתלות את ההיתר; חלפה התקופה שקבע המנהל והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) החליט המנהל לבטל היתר, לא לחדשו, להגבילו או להתלותו, לפי הוראות סעיף זה, רשאי הוא להורות על פעולות שיש לבצע בנוגע לאורגניזם או לאמצעי הליווי הנוגע לעניין.

(א) לא ישחרר אדם, בין במעשה ובין במחדל, בעל חיים שבהחזקתו או בבעלותו, ברשות הרבים; בסעיף זה, "בעל חיים" – לרבות חסרי חוליות ולמעט. חיות משק, ציפורים או חרקים המוחזקים בשטחים פתוחים לצורכי גידול חקלאי או הדברה ביולוגית, לפי העניין, בהתאם לאישור ממשרד החקלאות.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), לא ישליך אדם ולא יסלק מרשותו,

סירוב לחדש היתר, 7.
ביטול היתר,
הגבלתו או
התלייתו

איסור שחרור, 8.
השלכה או סילוק

מין זר פולש המנוי בחלקים א', ב', או ג' לתוספת הראשונה, או שאינו מנוי בתוספת הראשונה, או אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, אלא בדרכים ובמקומות כפי שקבע השר בתקנות.

פרק ד': טיפול במינים זרים פולשים

פעולות ביעור 9. (א) המנהל, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, רשאי להורות על ביצוע פעולות ביעור של מין זר פולש או של אמצעי ליווי, אם ראה כי עלול להיגרם נזק לבריאות הציבור, למערכת אקולוגית, למגוון הביולוגי, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה כתוצאה מקיומו של אותו מין זר פולש, התבססותו או התפשטותו

(ב) ביצוע פעולות ביעור כאמור בסעיף קטן (א) יעשו בהתאם לתכנית ביעור שיאשר המנהל לפי הצעת הוועדה המקצועית (להלן – תכנית ביעור).

(ג) הוכנה ואושרה תכנית ביעור, יודיע המנהל לבעלי המקרקעין בתחומם עתידה להתבצע התכנית, בדבר קיומה של התכנית ואופן ביצועה.

(ד) השר רשאי, בהתאם לתכנית ביעור, להסמיך אדם, בתנאים שיקבע, לבצע פעולות ביעור או לפקח על פעולות ביעור כאמור בסעיף זה; אדם שהוסמך לבצע פעולות ביעור וכן אדם שהוסמך לפקח על ביצוען של פעולות ביעור יהיה רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקום הנכלל בתכנית הביעור כדי לעשות בו כל פעולה הדרושה לביצוע תכנית הביעור או כדי לפקח ולערוך ביקורת על ביצועה, ובלבד שלא ייכנס למקרקעין המשמשים למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

(ה) הוסמך בעל מקרקעין, לבקשתו, לבצע בעצמו פעולות ביעור בהתאם לתכנית הביעור, ישא בעל המקרקעין שהוסמך כאמור בכל ההוצאות הכרוכות בביצוע פעולות הביעור.

(ו) על אף האמור בסעיף זה, הסמכתו של אדם לביצוע תכנית ביעור בשטחים המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל או על ידי מערכת הביטחון, או המשמשים אותם, וכן קביעת המועדים לביצוע פעולות הביעור בהם, יהיו טעונות אישור של שר הביטחון או מי שהסמיך לכך בהודעה ברשומות.

הסגר 10. השר רשאי לקבוע תקנות לעניין הפעלתם של מקומות להסגר של אורגניזמים שנקבע לגביהם כי הם מין זר פולש או של אמצעי ליווי האסורים ביבוא.

פרק ד': הוועדה המקצועית

מינוי הוועדה 11. השר ימנה ועדה מקצועית בת תשעה חברים וזה הרכבה:

המקצועית (1) שני עובדי המשרד להגנת הסביבה, שאחד מהם, לפי קביעת השר, יהיה יושב ראש הוועדה;

- (2) המדען הראשי ברשות או מי מטעמו ;
- (3) עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר, העוסק בתחום הגנת הצומח, שימונה לפי המלצת שר החקלאות ופיתוח הכפר ;
- (4) עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר, העוסק בשירותים הוטרינריים, שימונה לפי המלצת שר החקלאות ופיתוח הכפר ;
- (5) עובד משרד הבריאות, העוסק בשירותי בריאות הציבור, שימונה לפי המלצת שר הבריאות ;
- (6) פקיד הדיג הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר או מי שממלא תפקיד כאמור אף אם תואר המשרה שונה, או מי מטעמו ;
- (7) חבר הוועדה המדעית-מקצועית של מליאת הרשות שהוא מומחה בתחום האקולוגיה או שהוא בעל תואר שלישי בתחום זה ומכהן כחבר סגל במוסד אקדמי בישראל בתחום זה ;
- (8) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום האקולוגיה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002.⁴

תפקידי הוועדה 12. תפקידי הוועדה המקצועית

- (1) לייעץ לשר ולמנהל בכל עניין הנוגע לחוק זה, לפי דרישתם ;
- (2) להכין ניתוח של דרכי האינטרודוקציה של מינים זרים פולשים לישראל ולהציע תכנית פעולה, שתכלול הצעה לקביעת סדרי עדיפות לטיפול בנתיבי חדירה של מינים זרים פולשים ודרכי טיפול מוצעות (להלן – תכנית פעולה); הוועדה תעדכן את תכנית הפעולה מדי שנה או במועד מוקדם יותר, אם ראתה בכך צורך ;
- (3) לבצע הערכת סיכון אקולוגי או לקבוע הנחיות בקשר לביצוע הערכת סיכון אקולוגי, ביוזמתה או לפי בקשת המנהל, לרבות בקשר לבקשה לקבלת היתר שהוגשה לפי חוק זה ; לעניין זה, "סיכון אקולוגי" - נזק או חשש לנזק שעלול להיגרם למערכת אקולוגית, למגוון הביולוגי, לבריאות הציבור, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה כתוצאה מכניסה של אורגניזם לישראל והפצתו בתחומי המדינה ;

⁴ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

(4) לבדוק הערכת סיכון אקולוגי שבוצעה על ידי מבקש היתר או מי מטעמו, בהתאם להנחיות שקבעה הוועדה, ולהגיש למנהל את המלצותיה לגבי הערכת הסיכון האמורה;

(5) להציע לשר, רשימות של אורגניזמים ואמצעי ליווי לצורך תיקון התוספות לחוק; הוועדה המקצועית תמסור המלצה לעדכון התוספות אחת לשלוש שנים לפחות;

(6) לייעץ למנהל בהכנת תכניות ביעור;

(7) לקיים שיתוף פעולה ותיאום בין הרשויות המיוצגות בוועדה המקצועית והמוסמכות לאשר ייבוא, החזקה או סחר של אורגניזמים או אמצעי ליווי, במטרה לטייב את השירות לאזרח, ובכלל זה להמליץ למנהל על מתן פטור מהיתר לפי סעיף 6 בהתייחס לבקשה מסוימת או לסוגים של בקשות.

13. סדרי עבודתה של הוועדה
הוועדה המקצועית תתכנס אחת לחודש לפחות; הוועדה תקבע את נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה, ככל שלא נקבעו על-ידי השר בתקנות, והיא רשאית למנות ועדות-משנה מקרב חבריה, דרך כלל או לעניין מסוים, ולאצול להן מתפקידיה.

14. סייג למינוי
לא ימונה לחברה הוועדה המקצועית מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בוועדה, או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי או החלטה סופית בעניינו.

15. תקופת כהונה
נציג הציבור בוועדה המקצועית, שמונה לפי סעיף 11(8), ימונה לתקופה של ארבע שנים, ורשאי השר להאריך את תקופת כהונתו לתקופת כהונה נוספת, ובלבד שלא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

16. הפסקת כהונה לפני תום תקופת הכהונה
(א) חבר הוועדה המקצועית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה:
(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג בוועדה המקצועית ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה.

(ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן, לגבי חבר הוועדה המקצועית, יעביר השר את חבר הוועדה מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב:

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה, או הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו או התקיימו נסיבות אחרות הפוסלות אותו לפי חוק זה מלכהן כחבר הוועדה המקצועית;

(ג) השר רשאי להעביר חבר הוועדה המקצועית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו אם חבר הוועדה נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של הוועדה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת.

(א) לא ימונה ולא יכהן כחבר הוועדה המקצועית מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ב) חבר הוועדה המקצועית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שעלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ג) נודע לחבר הוועדה המקצועית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך ליושב ראש הוועדה ולא יטפל בנושא כאמור באותו סעיף קטן.

(ד) בסעיף זה -

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"עניין אישי", של חבר הוועדה המקצועית – לרבות עניין אישי של קרובו, עניין של תאגיד שהוא או קרובו הם בעלי עניין בו, או עניין של גוף שהוא או קרובו הם מנהלים או עובדים אחראים בו;

"קרוב", של אדם – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים או כל אדם אחר הסמוך על שולחנו.

גמול והחזר
הוצאות

18. (א) חבר הוועדה המקצועית שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או גוף נתמך או עובד בגוף שאותו הוא מייצג בוועדה זכאי לקבל גמול בעבור השתתפות בישיבות הוועדה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

(ב) חבר הוועדה המקצועית שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות הוועדה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, החזר הוצאות.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישולם גמול או החזר הוצאות לחבר הוועדה המקצועית בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ואת שיעוריהם.

(ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב", "עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

תוקף פעולות

19. קיום הוועדה המקצועית, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקום של חבר מחבריה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חבריה מכהנים כדין.

פרסום

20. החלטותיה של הוועדה המקצועית יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

פרק ה': פיקוח

מפקחים

21. (א) השר ימנה מפקחים מבין עובדי הרשות או עובדי המשרד להגנת הסביבה, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי פרק זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה; בלי לגרוע מכלליות האמור, לפקחים שמונו לפי סעיף 58 לחוק גנים לאומיים יהיו נתונות הסמכויות המנויות בפרק זה.

(ב) השר רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המדינה שאינם עובדי המשרד להגנת הסביבה, בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, לשם ביצוע ההוראות לפי חוק זה.

(ג) על מפקחים שמונו לפי חוק זה יחולו הוראות סעיף 59 לחוק גנים לאומיים, בשינויים המחויבים.

(ד) לא יתמנה אדם למפקח לפי פרק זה אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, לשמש כמפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר.

22. סמכויות פיקוח בלי לגרוע מהוראות סעיף 21(ג), לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח, לאחר שהזדהה לפי סעיף 23:

(1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח ביצוע הוראות חוק זה או להקל על ביצוען;

(3) להיכנס לכל מקום, בכל עת סבירה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

23. זיהוי מפקחים מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סימן זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג או לובש מדים, המזהים את תפקידו; הוראה זו לא תחול לגבי פעולה של מפקח שיש חשיבות לקיימה באופן סמוי.

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי השר או מי שהסמיך לכך, המעידה על תפקידו, שאותה יציג על פי דרישה.

24. פטור מחבות בנזיקין לא יהיה אדם אחראי בנזיקין על מעשה שעשה לביצוע פעולה לפי חוק זה ושהיה דרוש לביצוע הפעולה ובלבד שנקט אמצעים סבירים למניעת הנזיקין; ואולם, השר, לאחר התייעצות עם שר החקלאות, רשאי, לפי שיקול דעתו לפצות או להורות לבעל הסמכה שיפצה את הנפגע על הנזק שנגרם לו עקב ביצוע תכנית ביעור, כולו או מקצתו, ולקבוע את שיעור הפיצוי.

פרק ו': עיצום כספי

25. עיצום כספי (א) ייבא אדם לישראל, החזיק או סחר באורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת או באורגניזם שאינו מנוי בתוספת, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 25,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 10,000 שקלים חדשים.

(ב) ייבא אדם לישראל, החזיק או סחר באמצעי ליווי המנוי בתוספת השנייה, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 4, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 25,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 10,000 שקלים חדשים.

(ג) מי שהיתר שקיבל בוטל, לא חודש, הוגבל או הותלה והוא לא ביצע

פעולה כפי שהורה לו המנהל, בניגוד לסעיף 7(ד), או מי שבקשתו לקבלת היתר נדחתה לפי סעיף 46(ג), והוא לא ביצע פעולה כי שהורה לו המנהל, בניגוד לאותו סעיף, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

(ד) שיחרר אדם ברשות הרבים בעל חיים שבהחזקתו או שבעלותו מבלי שקיבל לכך היתר, בניגוד להוראות סעיף 8(א), רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

(ה) השליך אדם או סילק מרשותו מין זר פולש או אמצעי ליווי, מהסוגים המנויים בסעיף 8(ב), שלא בדרכים ובמקומות שקבע השר, ככל שקבע, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

26. הודעה על כוונת חיוב (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 25, לפי העניין (בסימן זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותם סעיפים, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בסימן זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בסימן זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי בהתאם להוראות סעיף 25 והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו בפני הממונה לפי הוראות סעיף 27;

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 29 והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

27. זכות טיעון (א) מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 26, רשאי לטעון את טענותיו בפני המנהל בכתב או בעל פה, כפי שיוורה המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

(ב) המנהל רשאי, לבקשת המפר, להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א) בתקופה שלא תעלה על 30 ימים.

28. החלטת הממונה ודרישת תשלום
- (א) טען המפר את טענותיו בפני המנהל לפי הוראות סעיף 27, יחליט המנהל, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 30.
- (ב) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) -
- (1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלומו;
- (2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.
- (ג) בדרישת תשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב), יפרט המנהל את נימוקי החלטתו.
- (ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 27, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו הודעה זו, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
29. הפרה נמשכת והפרה חוזרת
- (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.
- (ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה סכום השווה למחצית העיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מהוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 25, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי.
30. סכומים מופחתים
- (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, ובשיעורים שיקבע.
31. סכום מעודכן של העיצום הכספי
- (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 27 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 35 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי סעיף 35(ב) בידי המנהל או בית המשפט, יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 25 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) המנהל יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

32. המועד לתשלום העיצום הכספי . המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 28.

33. הפרשי הצמדה וריבית . לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייוספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלומו; בפרק זה – "הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961.⁵

34. גבייה . עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).⁶

35. ערעור . (א) על החלטה סופית של המנהל לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה ההחלטה.

(ב) אין בהגשת ערעור כאמור בסעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שביית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

36. פרסום . (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של הרשות את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.
⁶ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

(3) סכום העיצום הכספי שהוטל ;

(4) אם הופחת סכום העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת העיצום ושיעורי ההפחתה ;

(5) פרטים על אודות המפר הנוגעים לעניין ;

(6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 35, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו בדרך שבה פרסם את דבר העיצום הכספי.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי המנהל לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום לפי סעיף זה בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים.

(ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף זה.

שמירת אחריות פלילית 37. (א) תשלום עיצום כספי לפי פרק זה, לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 25, המהווה עבירה.

(ב) שלח המנהל למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות, המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב האישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי, יוחזר לו הסכום ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום עד יום החזרתו.

פרק ז': עונשין

עונשין 38. העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שנה אחת או קנס כאמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין :

(א) מייבא לישראל, מחזיק או סוחר באורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת או באורגניזם שאינו מנוי בתוספת, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4.

(ב) מייבא לישראל, מחזיק או סוחר באמצעי ליווי המנוי בתוספת השנייה, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4.

(ג) משחרר ברשות הרבים בעל חיים שבהחזקתו או בבעלותו מבלי שקיבל לכך היתר, בניגוד להוראות סעיף 8(א).

(ד) משליך או מסלק מרשותו מין זר פולש או אמצעי ליווי שלא בדרכים ובמקומות שקבע השר, ככל שקבע, בניגוד להוראות סעיף 8(ב).

(ה) מפריע למפקח או לאדם שהוסמך מכוח חוק זה לביצוע פעולות ביעור לפי סעיף 9.

(ו) מפריע למפקח בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 22.

פרק ח': הוראות שונות

ביצוע ותקנות 39. (א) השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם שר החקלאות, להתקין תקנות לביצועו.

(ב) תקנות לפי חוק זה יותקנו לאחר היוועצות בוועדה המקצועית.

דיווח 40. המנהל יגיש לשר, מדי שנה, דיווח על פעולותיה של הרשות לפי חוק זה.

אגרות 41. (א) השר רשאי, באישור שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע אגרה בעד אלה, ויכול שתיקבע אגרה שונה לסוגים שונים של היתרים; בתקנות כאמור רשאי השר לקבוע, בין השאר, את שיעורי האגרות, אופן ומועד תשלומן, הצמדתן ודרכי גבייתן:

(1) היתר לייבוא, החזקה או סחר באורגניזם;

(2) היתר לייבוא, החזקה או סחר של אמצעי ליווי;

(3) ביצוע הערכת סיכון פרטנית עבור בקשה לקבלת היתר.

(4) בדיקה של הערכת סיכון אקולוגי שבוצעה כדי מבקש היתר או מי מטעמו;

(ב) אגרות לפי חוק זה ישולמו לקופת הרשות.

תיקונים עקיפים 42. (א) בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, בתוספת הראשונה, בפרט 23, בסופו יבוא: "החלטה של רשות לפי חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ז-2017".

(ב) בחוק גנים לאומיים, בסעיף 7, בסופו יבוא: "ד) הרשות רשאית לבצע כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה לפי חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ז-2017".

שמירת דינים 43. בכפוף להוראות סעיף 45(ב) עד (ד), אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין, לרבות בסמכות המוקנית לרשות אחרת מכוח החוקים המנויים בתוספת לחוק גנים לאומיים.

פרק ט': תחילה, תחולה והוראות מעבר

תחילה 44. (א) תחילתו של חוק זה בתום שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) עד יום התחילה תמונה הוועדה המקצועית לפי הוראות סעיף 11.

(ג) השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לדחות את יום התחילה בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

תחולה וסייג לתחולה 45. (א) הוראות חוק זה והחובות לפיו לא יחולו על גידולים חקלאיים, כפי שיקבע השר בתקנות.

(ב) על אף האמור בפקודת היערות, הוראות חוק זה יחולו על אילן מוגן או עץ בוגר, כהגדרתם בפקודת היערות, המוגנים לפי הפקודה האמורה, אם נקבע לגביהם לפי חוק זה כי הם מין זר פולש או אמצעי ליווי.

(ג) על אף האמור בחוק גנים לאומיים, הוראות חוק זה יחולו על ערך טבע מוגן, כהגדרתו בחוק הגנים הלאומיים, אם נקבע לגביו לפי חוק זה כי הוא מין זר פולש או אמצעי ליווי.

(ד) על אף האמור בחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955, הוראות חוק זה יחולו על חיית בר מוגנת, כהגדרתה בחוק האמור, אם נקבע לגביה לפי חוק זה כי היא מין זר פולש או אמצעי ליווי.

הוראות מעבר 46. (א) מי שהחזיק, ערב יום התחילה, אורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת, אורגניזם שאינו מנוי בתוספת או אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' של התוספת השנייה, רשאי להמשיך להחזיק בו ובלבד שיגיש למנהל בתוך שישה חודשים מיום התחילה, בקשה לקבלת היתר לפי חוק זה.

(ב) עד קבלתו של היתר כאמור לא יסחור אדם באורגניזם או באמצעי ליווי ולא ירבה את אותו אורגניזם.

(ג) דחה המנהל בקשה לקבל היתר לפי סעיף זה, רשאי הוא להורות על פעולות שיש לבצע בנוגע לאורגניזם או לאמצעי הליווי הנוגע לעניין.

התוספת הראשונה

התוספת השנייה

דברי הסבר

מטרתה של הצעת חוק זה למנוע כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, למנוע את התבססותם, לצמצם את התפשטותם ולמזער את השפעתם של מינים כאמור שהתבססו. זאת, במטרה להגן על בריאות הציבור, המערכות האקולוגיות, המגוון הביולוגי, התשתיות, החקלאות והכלכלה, ובהתבסס, בין היתר, על עיקרון "הזהירות המונעת".

הצעת חוק זו גובשה בשים לב למחויבות ישראל לאמנות בין-לאומיות להגנה על המגוון הביולוגי ולהחלטת הממשלה מס' 246 מיום 14.5.2003 בנושא פיתוח בר קיימא, לפיה הוטל על המשרד להגנת הסביבה לנקוט בצעדים למניעת התדרדרות המגוון הביולוגי. ההצעה מאמצת את העיקרון המקובל והמנחה את גופי שמירת הטבע במדינות המערב, לרבות לפי הדירקטיבה האירופית, ולפיו מניעה הינה האמצעי הטוב ביותר להתמודדות עם תופעת המינים הפולשים, בהיותה האמצעי היעיל והזול ביותר.

מתן מענה מערכתי לבעיית החדירה של מינים זרים פולשים ולהתבססותם הינה בעלת חשיבות ותועלת כלכלית, חברתית וסביבתית, כמפורט להלן; הנתונים שלהלן לקוחים מתוך דוח ועדת ההיגוי המשותפת למשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים והחברה להגנת הטבע, שהגישה את המלצותיה בשנת 2016:

(1) מינים זרים פולשים גורמים לנזק כלכלי שממדיו ברמה העולמית נאמדים ב-1.4 טריליון דולר בשנה, בין היתר כתוצאה מפגיעה בתשתיות, באספקת מים, בתיירות ובחקלאות.

(2) מלבד הפגיעה בענפי תעסוקה (בראשם חקלאות ותיירות), מינים זרים פולשים עלולים לסכן את בריאות הציבור, בהיותם נשאים להפצת מחלות גם לאדם; לדוגמא: האמברוסיה (צמח זר פולש במדינות אירופה, וגם בישראל) הינו מין אלרגני, שעלות הטיפול בנזקי הבריאות שהוא גורם נאמדת ב-20 עד 50 מיליון יורו בשנה; יתוש הטיגריס האסייתי עלול להעביר כ-20 גורמי מחלה שונים, בהם קדחת הנילוס המערבית, ועלות הדברתו, ברמה המקומית, הינה 1.1 מיליון יורו בשנה; ישנם יותר מ-100 מקרים ידועים של מינים זרים פולשים המשפיעים על בריאות האדם ובהם פתוגנים, פרזיטים, נשאי מחלות, אלרגניים, מינים ארסיים ועוד.

(3) פגיעה בסביבה; מינים זרים פולשים נחשבים (בהתאם לממצאי ה-Millennium Ecosystem Assessment, 2005, הגדרות ארגון שמירת הטבע של האו"ם, האיחוד האירופי ואחרים) כאיום השני בחשיבותו על המגוון הביולוגי. זאת כתוצאה מתחרות על מקומות מחיה ומקורות מזון, שינוי בית הגידול הטבעי, טריפה, טפילות ועוד. מינים זרים פולשים בעולם הם גורמי פגיעה בכל אחד מאלה: 33% ממיני הדו חיים שבסיכון, 25% ממיני הציפורים, 24% ממיני היונקים, 22% מהזוחלים, 20% מהדגים ועוד. הם מהווים גורם מרכזי בהכחדתם של 54% ממיני בעלי החיים,

וגורם יחיד להכחדתם של 20% ממיני בעלי החיים שנכחדו מהעולם .

תופעת המינים הזרים הפולשים לא פסחה גם על ישראל, ומספר מיני חי וצומח כבר חדרו ארצה והם גורמים לנזקים נרחבים : האמברוסיה שהתפשטה בשדות החקלאיים בשרון גורמת נזק ניכר לחקלאות, חידקונית הדקל פוגעת במטעי תמרים ועושה שמות בדקלי הנוי, המאינה המצויה פוגעת בכרמים ומהווה מטריד לתושבים עד כדי ירידת ערך הדירות באזורי הלינה ההמוניים שלה, ועוד.

תופעת המינים הזרים הפולשים אינה תופעה חדשה, והיא ידועה מימים ימימה. עם זאת, מספר נסיבות, ובראשן הגלובליזציה והתגברות הסחר העולמי, גידול בתנועת התיירות ותופעת שינוי האקלים – הביאו לגידול בתופעה, על השלכותיה המזיקות שהוזכרו לעיל.

במטרה למנוע ולצמצם את הנזקים הבריאותיים, הסביבתיים והכלכליים הנגרמים בשל כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, התפשטותם והתבססותם של מינים אלה, כמפורט לעיל, מוצעים בהצעת החוק עיקרי ההסדרים הבאים :

(1) סמכות השר לקבוע בצו רשימה של מינים זרים פולשים שאסור לייבאם, להחזיק בהם או לסחור בהם, כלל או ללא היתר מאת המנהל; קביעת הרשימות בידי השר תיעשה לפי הצעת הוועדה המקצועית שניתנה על יסוד הערכת סיכון או על יסוד תכנית פעולה למניעת נתיבי חדירה של מינים זרים פולשים, ולאחר התייעצות עם שר החקלאות ומנהל רשות הטבע והגנים. יצוין בהקשר זה כי בהתאם למוצע, אורגניזם שאינו מנוי בתוספת לחוק, אסור לייבאו, להחזיק בו או לסחור בו, ללא היתר מאת המנהל.

(2) סמכות השר לקבוע בצו רשימה של אמצעי ליווי המשמשים למעבר של מינים זרים פולשים, שאסור לייבא אותם, להחזיק בהם או לסחור בהם, כלל או ללא היתר מאת המנהל; קביעת הרשימות בידי השר תיעשה באופן הנזכר לעיל, ולעניין אמצעי ליווי שהם אמצעי תחבורה - גם לאחר התייעצות עם שר התחבורה.

(3) סמכות מנהל רשות הטבע והגנים להעניק היתרים ליבוא, החזקה או סחר במינים זרים פולשים או באמצעי ליווי וסמכות לקבוע תנאים שיבטיחו מניעת נזק; סמכות המנהל שלא לחדש היתר, לבטלו, להגבילו או להתלותו, בשל אחת מהעילות המפורטות בהצעת החוק;

(4) סמכות להורות על ביצוע תכנית לביעור (לרבות בדרך של עקירה, לכידה, הדברה או השמדה) או להסגר של מינים זרים פולשים או אמצעי ליווי של מינים כאמור;

(5) הקמתה של וועדה מקצועית, שחברים בה נציגים מהמשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הבריאות, ונציג ציבור לפי המלצת גופים מתחום איכות הסביבה.

תפקידיה של הוועדה המקצועית יהיו לשמש גורם מקצועי מיעץ לשר ולמנהל; להכין

ניתוח של דרכי האינטרודוקציה של מינים זרים פולשים לישראל; להציע תכנית פעולה והצעה לקביעת סדרי עדיפות לטיפול; להציע לשר רשימות של מינים זרים פולשים ואמצעי ליווי שיש לכלול בתוספות לחוק; לבצע הערכות סיכון אקולוגי, לקבוע הנחיות בקשר לביצוען או לבדוק הערכות סיכון שבוצעו על ידי אחר.

בנוסף, תקיים הוועדה המקצועית שיתוף פעולה ותיאום בין הרשויות המיוצגת בוועדה והמוסמכות לאשר יבוא, החזקה או סחר של אורגניזמים או אמצעי ליווי במטרה לטייב את השירות לאזרח ולהקל את נטל הרגולציה. במקרים מתאימים תמליץ הוועדה למנהל על מתן פטור מהיתר לפי חוק זה, בהתייחס לבקשה מסוימת או לסוגים של בקשות.

(6) לשם הבטחת אכיפתו של החוק, מוצע לקבוע כי הפרת הוראותיו המרכזיות של החוק הינה עילה להטלת עיצום כספי כמו גם עבירה פלילית.

כמו כן, מוצע להסדיר מינויים של מפקחים לפי חוק זה, מקרב עובדי המשרד להגנת הסביבה, עובדי רשות הטבע והגנים, וככל שיידרש גם מקרב עובדי משרדי ממשלה נוספים.

(7) על מנת להקל על נטל הרגולציה, ובשים לב להסדרה הקיימת בתחום, מוצע לקבוע כי הוראות החוק לא יחולו בכל הנוגע לגידולים חקלאיים כפי שיקבע השר בתקנות.

לשם היערכות ליישומו של החוק, מוצע כי תחילתו תהיה בתום שישה חודשים מיום פרסומו וכי עד למועד זה תמונה הוועדה המקצועית; מוצע כי השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יהיה רשאי לדחות בצו את יום התחילה לתקופה שלא תעלה במצטבר על שנה.